

REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2010 m. rugsėjo 20 d.

dėl naujos kartos priegios (NKP) tinklų prieigos reguliavimo

(Tekstas svarbus EEE)

(2010/572/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

atsižvelgdama į 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyvą) ⁽¹⁾, ypač į jos 19 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos (EERRI) ir Ryšių komiteto (COCOM) nuomones,

kadangi:

(1) ES elektroninių ryšių paslaugų bendroji rinka, ypač labai didelės spartos plačiajuosčio ryšio paslaugų plėtra, yra svarbiausias ekonomikos augimo ir strategijos „Europa 2020“ tikslų pasiekimo veiksnys. Europos Vadovų Taryba 2009 m. kovo mėn. susitikimo išvadose aiškiai pabrėžė pagrindinių telekomunikacijų ir plačiajuosčio ryšio diegimo vaidmenį ES investicijoms, darbo vietų kūrimui ir ekonomikos atsigavimui apskritai. Viena iš septynių strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų yra 2010 m. gegužės mėn. pristatytos Europos skaitmeninės darbotvarkės plėtra.

(2) Europos skaitmeninėje darbotvarkėje nustatomi sparčiojo ir labai spartaus plačiajuosčio ryšio diegimo ir naudojimosi tikslai ir numatoma keletas priemonių šviesolaidinių naujos kartos priegios tinklų (NKP) diegimui skatinti ir artimiausiais metais būtinoms didelėms investicijoms remti. Šia rekomendacija, kuri turi būti nagrinėjama atsižvelgiant į minėtus dalykus, siekiama skatinti veiksmingas investicijas ir inovacijas naujoje ir stiprėjančioje infrastruktūroje, tinkamai atsižvelgiant į visų investuojančių įmonių riziką ir poreikį išlaikyti veiksmingą konkurenciją, kuri yra svarbi ilgalaikė investicijų paskata.

(3) Nacionalinės reguliavimo institucijos (NRI) pagal Direktyvos 2002/21/EB 16 straipsnio 4 dalį rengia atsakomas reguliavimo priemones, skirtas perėjimo nuo varinių laidų prie šviesolaidinių tinklų keliamiems sunkumams įveikti. Šiuo atveju atitinkamos rinkos yra didmeninės tinklo infrastruktūros prieigos (4-oji rinka) ir didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos (5-oji rinka) rinkos. NRI taikomų reguliavimo metodų nuoseklumas yra lemiamai svarbus siekiant išvengti bendrosios rinkos iškraipymų ir suteikti teisinį tikrumą visoms investuojančioms įmonėms. Todėl tiktų nacionalinėms reguliavimo institucijoms pateikti rekomendacijų, kuriomis būtų siekiama išvengti reguliavimo metodų netinkamo skirtingumo ir užtikrinti, kad NRI, kurdamos tinkamas priemones padėčiai ištaisyti, galėtų deramai atsižvelgti į nacionalines aplinkybes. NRI turėtų taikyti pakankamai įvairias priemones padėčiai ištaisyti, kurios atitiktų proporcingą investicijų didinimo principo taikymą.

(4) Ši rekomendacija pirmiausia skirta priemonėms padėčiai ištaisyti, taikytinoms operatoriams, kurie, remiantis rinkos tyrimo tvarka pagal Direktyvos 2002/21/EB 16 straipsnį, nurodyti kaip turintys didelės įtakos rinkoje (DĮR). Tačiau tuomet, kai tai pateisinama dėl tos priežasties, kad infrastruktūros dubliavimas yra ekonomiškai neveiksmingas arba fiziškai neįmanomas, valstybės narės pagal tos direktyvos 12 straipsnį elektroninių ryšių tinklą turinčioms įmonėms dar gali nustatyti abipusio bendro įrenginių naudojimo įpareigojimus, kurių prireiktų inžinerinių statinių infrastruktūros ir baigiamųjų segmentų trukdžiams šalinti.

(5) Numatoma, kad po NKP tinklų įdiegimo paklauskos ir pasiūlos sąlygos smarkiai pasikeis tiek didmenos, tiek mažmenos lygiu. Todėl gali prireikti imtis naujų priemonių padėčiai ištaisyti ir 4-ojoje bei 5-ojoje rinkose gali prireikti naujo aktyviųjų ir pasyviųjų prieigos priemonių padėčiai ištaisyti derinio.

(6) Reguliavimo tikrumas yra pagrindinis veiksnys skatinant veiksmingas visų operatorių investicijas. Nuoseklaus reguliavimo metodo taikymas ilgą laiką yra svarbus, kad investuotojai įgytų pasitikėjimą, kad galėtų rengti savo verslo planus. Siekiant sumažinti su periodinėmis rinkos peržiūromis susijusį netikrumą, NRI turėtų kiek įmanoma geriau paaiškinti, kaip numatomi rinkos aplinkybių pokyčiai gali paveikti priemones padėčiai ištaisyti.

⁽¹⁾ OL L 108, 2002 4 24, p. 33.

- (7) Kai nauji šviesolaidiniai tinklai tiesiami žaliosiose zonose, NRI turėtų persvarstyti ir, jei reikia, pakoreguoti esamus reguliavimo įpareigojimus, užtikrinant, kad jie būtų taikomi nepriklausomai nuo įdiegtos tinklo technologijos.
- (8) NKP tinklų diegimas greičiausiai paskatins paslaugų teikimo ekonomikos ir konkurencinės situacijos svarbių pokyčių.
- (9) Atsižvelgiant į visa tai, NRI turėtų atidžiai išnagrinėti dėl NKP diegimo susidarancias konkurencijos sąlygas. NRI turėtų apibrėžti šalies geografines rinkas pagal 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendaciją 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos⁽¹⁾, jei jos gali aiškiai nustatyti iš esmės ir objektyviai skirtingas konkurencijos sąlygas, kurios ilgą laiką nesikeičia. Tuomet, kai negalima padaryti išvados, kad skirtingos konkurencijos sąlygos pateisintų šalies geografinių rinkų apibrėžimą, NRI vis tiek reiktų reaguoti į besiskiriančias konkurencijos sąlygas tarp skirtingų geografiškai apibrėžtos rinkos sričių, pvz., dėl keleto alternatyvių infrastruktūrų ar infrastruktūrą naudojančių operatorių buvimo, nustatant skirtingas priemones padėčiai ištaisyti ir prieigos produktus.
- (10) Perėjimas nuo varinių laidų prie šviesolaidinių tinklų gali pakeisti konkurencijos sąlygas skirtingose geografinėse srityse ir gali prireikti persvarstyti 4-osios ir 5-osios rinkų geografinę aprėptį arba 4-osios ir 5-osios rinkų priemones padėčiai ištaisyti, jei tokios rinkos ar priemonės padėčiai ištaisyti buvo segmentuotos remiantis konkurencija dėl atsietos prieigos prie vietinės linijos.
- (11) Jei 4-ojoje rinkoje nustatoma DĮR, turi būti taikomos atitinkamos priemonės padėčiai ištaisyti.
- (12) Lygiagrečių šviesolaidžio tinklų diegimą lemia galimybė pasinaudoti inžinerinių statinių infrastruktūra. Todėl svarbu, kad NRI gautų informaciją, būtiną įvertinti, ar NKP tinklų diegimui yra kabelių kanalų ir kitų vietinių linijų įrenginių ir kur jie yra. NRI turėtų pasinaudoti savo įgaliojimais pagal Direktyvą 2002/21/EB, kad gautų visą reikiamą informaciją apie tokios įrangos vietą, pajėgumą ir panaudojamumą. Geriausia, jei alternatyvūs operatoriai turėtų galimybę diegti savo šviesolaidinius tinklus kartu su DĮR operatoriumi, pasidalydami inžinerinių statinių sąnaudas.
- (13) Įpareigojimas leisti naudotis inžineriniais statiniais bus veiksmingas tik tuomet, jei DĮR operatorius suteikia prieigą vienodomis sąlygomis nuosavam mažmeninės rinkos padaliniiui ir norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims. NRI turėtų remtis savo patirtimi rengdamos atsietos prieigos prie vietinės linijos procedūras ir priemones, kad būtų parengti verslo procesai, būtini inžinerinių statinių įrangos prieigai užsakyti ir ja naudotis. Veiksmingo investavimo ir infrastruktūros konkurencijos skatinimo tikslui yra proporcingas įpareigojimas DĮR operatoriumi tinkamą standartinį pasiūlymą paskelbti kuo greičiau po norinčio gauti prieigą subjekto prašymo pateikimo. Tokiame standartiniame pasiūlyme turėtų būti nurodytos galimybės pasinaudoti inžinerinių statinių infrastruktūra sąlygos ir tvarka, įskaitant prieigos kainas.
- (14) Sąnaudomis pagrįstos kainos reišia priimtina panaudoto kapitalo grąžą. Kai investicijos į tokį neatkartojamą fizinį turtą, kaip inžinerinių statinių infrastruktūra, nėra susijusios su NKP tinklų diegimu (ir nesuponuoja panašaus lygio sisteminės rizikos), turėtų būti laikoma, kad jų rizikos profilis toks pat kaip ir esamos varinių laidų infrastruktūros.
- (15) Kai įmanoma, NRI turėtų siekti užtikrinti, kad nauja DĮR operatoriaus įranga būtų suprojektuota taip, kad joje savo šviesolaidžio linijas galėtų įdiegti keli operatoriai.
- (16) Kalbant apie šviesolaidines ryšio linijas iki galutinio paslaugų gavėjo (FTTH), šviesolaidinės linijos baigiamoji segmento dubliavimas paprastai yra brangus ir neveiksmingas. Todėl, siekiant užtikrinti tvarią infrastruktūros konkurenciją, būtina, kad būtų galimybė pasinaudoti DĮR operatoriaus įrengtu šviesolaidžio infrastruktūros baigiamuoju segmentu. Veiksmingam dalyvavimui užtikrinti svarbu, kad prieiga būtų suteikta DĮR operatoriaus tinklo lygiu, o tai suteikia dalyviams galimybę pasiekti mažiausią būtiną mastą veiksmingai ir tvariai konkurencijai užtikrinti. Kai būtina, veiksmingai prieigai užtikrinti gali prireikti specialių sąsajų.
- (17) Prieigos prie baigiamoji segmento veiksmingumui užtikrinti būtini skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimai. Kai pateikiamas prašymas, būtina, kad DĮR operatorius per trumpą laiką paskelbtų tinkamą standartinį pasiūlymą, kad norintys gauti prieigą subjektai galėtų priimti investicinius sprendimus.
- (18) NRI turi užtikrinti, kad prieigos kainos atitiktų DĮR operatoriaus iš tiesų patiriamas sąnaudas, įskaitant tinkamą atsižvelgimą į investavimo rizikos lygį.

⁽¹⁾ OL L 344, 2007 12 28, p. 65.

- (19) Daugiapluoščių linijų tinklai gali būti diegiami nedaug didesnėmis sąnaudomis kaip vienpluščių linijų tinklai ir kartu suteikia galimybę alternatyviems operatoriams valdyti nuosavas jungtis iki pat galutinio vartotojo. Tokie tinklai turėtų prisidėti prie ilgalaikės tvarios konkurencijos, kuri atitinka ES reguliavimo sistemos tikslus. Todėl pageidautina, kad NRI pasinaudotų savo įgaliojimais skatinti daugiapluoščių linijų diegimą baigiamajame segmente, atsižvelgiant į konkrečią paklausą ir susijusias sąnaudas.
- (20) Alternatyviems operatoriams, iš kurių kai kurie jau įdiegė savo tinklus, skirtus prisijungti prie DĮR operatoriaus atsietos varinių laidų linijos, turi būti suteikti atitinkami prieigos produktai, kad tie operatoriai galėtų konkuruoti NKP aplinkoje. FTTH atveju tai gali būti prieiga prie inžinerinių statinių infrastruktūros, prie baigiamojo segmento, prie atsietos šviesolaidžio linijos (įskaitant nenaudojamas šviesolaidines skaidulas) arba didmeninė plačiajuosčio ryšio prieiga. Jei 4-ojoje rinkoje taikomomis priemonėmis padėčiai ištaisyti užtikrinama veiksminga konkurencija atitinkamoje mažmeninėje rinkoje, visoje rinkoje arba tam tikrose geografinėse srityse, kitų priemonių padėčiai ištaisyti atitinkamoje rinkoje arba srityse būtų galima atsisakyti. Toks atsisakymas būtų siūlomas, pvz., jei, sėkmingai įgyvendinus fizinės prieigos padėties ištaisymo priemones, papildomos duomenų srauto padėties ištaisymo priemonės taptų perteklinės. Be to, išskirtinėmis aplinkybėmis NRI galėtų susilaikyti nuo atsietos prieigos prie šviesolaidinės linijos įpareigojimo tose geografinėse srityse, kuriose dėl keleto alternatyvių infrastruktūrų, pvz., FTTH ir (arba) kabelinių tinklų, ir konkurencingų prieigos pasiūlymų remiantis atsiejimu tikėtina veiksminga konkurencija mažmeninėje rinkoje.
- (21) Direktyvos 2002/21/EB 16 straipsniu nustatyti įpareigojimai grindžiami nustatytos problemos pobūdžiu, neatsižvelgiant į DĮR operatoriaus įdiegtą technologiją ar struktūrą. Todėl tai, ar DĮR operatorius diegia punkto ir kelių punktų sujungimo, ar tiesioginio sujungimo tinklo topologiją, savaime neturėtų turėti poveikio priemonių padėčiai ištaisyti pasirinkimui, turint omenyje esamas naujas atsiejimo technologijas, galinčias išspręsti galimas šio pobūdžio technines problemas. NRI turėtų turėti galimybę priimti pereinamojo laikotarpio priemones įpareigodamos teikti alternatyvios prieigos produktus, kuriais siūlomas artimiausias fizinį atsiejimą pakeičiantis atitikmuo, jei tos priemonės susietos su tinkamiausiais saugikliais, kad būtų užtikrintos vienodos prieigos sąlygos ir veiksminga konkurencija⁽¹⁾. Tokiais atvejais NRI turėtų bent jau įpareigoti užtikrinti fizinį atsiejimą, kai tik bus įmanoma techniniu ir komerciniu požiūriu.
- (22) Kai nustatomas atsietos prieigos prie šviesolaidinės linijos suteikimo įpareigojimas, į esamą atsietos prieigos prie vietinės linijos standartinį pasiūlymą turi būti papildomai įtrauktos visos susijusios prieigos sąlygos, įskaitant finansines sąlygas, susijusias su šviesolaidinės linijos atsiejimu, kaip numatyta Direktyvos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/19/EB⁽²⁾ II priede. Toks pakeitimas turėtų būti paskelbtas be reikalo nevilkinant, kad būtų užtikrintas reikiamo laipsnio skaidrumas ir planavimo saugumas norintiems gauti prieigą subjektams.
- (23) FTTH diegimas paprastai susijęs su nemaža rizika, atsižvelgiant į dideles diegimo sąnaudas vienam namų vartotojui ir kol kas ribotą skaičių mažmeninių paslaugų, kurioms reikėtų geresnių charakteristikų (pvz., didesnio pralaidumo) ir kurias galima suteikti tik šviesolaidžiu. Investicijų į šviesolaidį amortizacija priklauso nuo naujų NKP tinklais teikiamų paslaugų naudojimo trumpalaikėje ir vidutinėje perspektyvoje. DĮR operatoriaus kapitalo sąnaudos prieigos kainoms nustatyti turėtų atspindėti didesnę investavimo riziką, palyginti su investavimu į esamus varinių laidų tinklus.
- (24) Diversifikuojant diegimo riziką, NKP tinklai gali būti diegiami reikiamu metu ir veiksmingiau. Todėl NRI turėtų įvertinti DĮR operatoriaus siūlomas kainodaros schemas investavimo rizikai diversifikuoti.
- (25) Jei DĮR operatoriai siūlo mažesnes prieigos prie atsietos šviesolaidžio linijos kainas mainais už išankstinius įsipareigojimus pagal ilgalaikes ar didelio kiekio sutartis, tai neturėtų būti laikoma per dideliu diskriminavimu, jei NRI sutinka, kad žemesnės kainos tinkamai atspindi tikrąjį investavimo rizikos sumažėjimą. Tačiau NRI turėtų užtikrinti, kad tokie kainodaros susitarimai nesudarytų kainų spaudimo, dėl kurio taptų neįmanoma veiksmingai patekti į rinką.
- (26) Kainų spaudimas galėtų būti įrodytas parodant, kad paties DĮR operatoriaus mažmeninės operacijos negalėtų būti pelningos remiantis didmeninės rinkos kaina, kurią DĮR operatoriaus didmeninės rinkos padalinys nustato savo konkurentams (taip pat efektyviai dirbančio konkurento kriterijus). Kainų spaudimas taip pat galėtų būti įrodytas parodant, kad prisijungimo kainos, nustatomos konkurentams didmeninėje rinkoje, ir kainos, kurią DĮR operatoriaus mažmeninės rinkos padalinys nustato mažmeninėje rinkoje, skirtumas yra nepakankamas, kad leistų gana efektyviai dirbančiam paslaugų teikėjui mažmeninėje rinkoje gauti normalų pelną (gana efektyviai dirbančio konkurento kriterijus). Specifinėmis *ex ante* kainų kontrolės, skirtos išlaikyti veiksmingą konkurenciją tarp operatorių, neturinčių naudos iš tokios pačios masto bei aprėpties ekonomijos, kurių vienietinės tinklo

⁽¹⁾ Taip pat žr. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/140/EB (OL L 337, 2009 12 18, p. 37) 60 konstatuojamąją dalį.

⁽²⁾ OL L 108, 2002 4 24, p. 7.

- sąnaudos skirtingos, sąlygomis gana efektyviai dirbančio konkurento kriterijus paprastai yra tinkamesnis. Be to, bet kokio kainų spaudimo įvertinimas turėtų būti atliktas per tinkamą laikotarpį. Numatomumui padidinti NRI turėtų iš anksto tinkamai nustatyti metodiką, kuria remdamosi jos nustatys kainodaros patikrinimo kriterijų, naudodamos parametrus ir mechanizmus padėčiai ištaisyti, jei būtų nustatytas kainų spaudimas.
- (27) Daugiapluoščių linijų tinklais užtikrinama, kad norintys gauti prieigą subjektai gali visiškai kontroliuoti šviesolaidžio linijas, nedarydami brangių dubliuojančių investicijų arba nerizikuodami būti diskriminuojami privalomojo vienpluoštės linijos atsiejimo atveju. Todėl daugiapluoščių linijų tinklai greičiausiai sudarys stipresnę konkurenciją mažmeninėje rinkoje reikiamu laiku. Bendras investavimas į NKP tinklus gali sumažinti tiek investuojančios įmonės sąnaudas, tiek riziką, todėl FTTH gali būti diegiamos plačiau.
- (28) Bendro investavimo į daugiapluoštės FTTH susitarimai tam tikromis sąlygomis gali užtikrinti veiksmingą konkurenciją bendro investavimo aprėpiamose geografinėse srityse. Šios sąlygos pirmiausia susijusios su dalyvaujančių operatorių skaičiumi, bendrai valdomo tinklo struktūra ir kitais bendrai investuojančiųjų susitarimais, skirtais užtikrinti veiksmingą konkurenciją mažmeninėje rinkoje. Susidarius tokiai padėčiai, jei atitinkamose srityse konkurencinės sąlygos iš esmės ir objektyviai skiriasi nuo vyraujančių kitur, galėtų būti apibrėžiama atskira rinka, kurioje, atlikus rinkos tyrimą pagal Direktyvos 2002/21/EB 16 straipsnį, nenustatoma DĮR.
- (29) NRI turėtų įvertinti dalinių linijų atsiejimo sąnaudas. Kai reikia, NRI turėtų organizuoti išankstines konsultacijas su alternatyviais operatoriais, kurie galimai suinteresuoti bendrai naudotis gatvėse esančiomis skirstymo spintomis, ir remdamosi tuo nustatyti, kur gatvėse esančios skirstymo spintos turėtų būti pritaikytos ir kaip paskirstyti sąnaudas.
- (30) Nustatydamos dalinių linijų atsiejimo padėties ištaisymo priemonės, NRI turėtų imtis tinkamų priemonių, susijusių su tarpine ryšio linija, kad tokios priemonės padėčiai ištaisyti būtų veiksmingos. Norintys gauti prieigą subjektai turėtų galėti pasirinkti jų poreikiams geriausiai tinkantį sprendimą: nenaudojamas šviesolaidinės skaidulas (ir, kai tinka, varinius laidus), eterneto tarpinę ryšio liniją arba kabelių kanalų prieigą. Prireikus NRI galėtų imtis priemonių, skirtų pakankamam DĮR operatoriui priklausančių, gatvėse esančių skirstymo spintų dydžiui užtikrinti.
- (31) Dalinių linijų prieigos sąlygų skaidrumą geriausiai galima užtikrinti įtraukiant jas į esamą atsietos prieigos prie vietinės linijos standartinį pasiūlymą. Svarbu, kad šis skaidrumo reikalavimas galiotų visiems dalykams, būtinaiems dalinių linijų atsiejimui užtikrinti, įskaitant tarpinę ryšio liniją ir pagalbines paslaugas, kad būtų užtikrintas esamų konkurencingų pasiūlymų tęstinumas. Standartiniame pasiūlyme turėtų būti pateiktos visos kainodaros sąlygos, kad norintieji patekti į rinką galėtų apskaičiuoti dalinių linijų atsiejimo ekonominį pagrindą.
- (32) Derinant su vietinės linijos atsiejimu, visų dalinių linijų atsiejimo suteikimui būtinų dalykų kainodara turi būti pagrįsta sąnaudomis ir atitikti tuometines metodikas, taikomas atsietos varinių laidų linijos prieigos kainai nustatyti. Varinių laidų pakeitimas šviesolaidžiu iki tarpinio skirstomojo taško yra svarbi investicija, susijusi su tam tikra rizika, nors ji ir laikoma mažesne nei FTTH tinklų, bent jau tankiai gyvenamose srityse, atsižvelgiant į santykinę diegimo sąnaudas vienam namų vartotojui ir geresnių arba atnaujintų paslaugų poreikio neapibrėžtumą.
- (33) NRI turėtų taikyti nediskriminacinius principus, kad išvengtų bet kokio laiko pranašumo suteikimo DĮR operatoriaus mažmenos padaliniui. Pastarasis turėtų būti įpareigotas atnaujinti savo didmeninį duomenų srauto pasiūlymą prieš pradėdamas teikti naujas mažmenines paslaugas šviesolaidžiu, kad prieigą turintys konkuruojantys operatoriai turėtų pakankamai laiko sureaguoti į tokių produktų pristatymą. Šešių mėnesių laikotarpis laikomas pakankamu būtinaiems pakeitimams atlikti, nebent būtų kitų veiksmingų saugiklių, kuriais užtikrinamas nediskriminavimas.
- (34) Numatoma, kad didmeniniai plačiajuosčio šviesolaidinio ryšio prieigos produktai gali būti techniškai sukonfigūruoti taip, kad suteiktų daugiau lankstumo ir geresnes paslaugų charakteristikas, palyginti su varinių laidų duomenų srauto produktais. Mažmeninių produktų konkurencijai paskatinti svarbu, kad tokios skirtingos paslaugų charakteristikos būtų atspindėtos įvairiuose reguliuojamuose NKP grindžiamuose produktuose, įskaitant verslo kategorijos paslaugas.
- (35) Konkrečiu NKP tinklu gali būti teikiami skirtingi duomenų srauto produktai, kuriuos mažmeninėje rinkoje galima atskirti pagal tokius parametrus, kaip dažnių juostos plotis, patikimumas, paslaugų kokybė ar kt.

- (36) Prireiks atidžiai nustatyti naujas prieigos padėties ištaisymo priemonės, pvz., skirtas optinių tinklų sujungimo techniniams protokolams ir sąsajoms, arba naujų duomenų srauto padėties ištaisymo priemonių taikymo sritį ir charakteristikas. NRI turėtų bendradarbiauti tarpusavyje, su tarptautinėmis standartų institucijomis ir pramonės suinteresuotosiomis šalimis, kad parengtų tam skirtus bendrus techninius standartus.
- (37) Kai taikomas *ex ante* kainų reguliavimas, didmeninės duomenų srauto prieigos kainos turėtų būti nustatytos atsižvelgiant į sąnaudas. Kai DĮR operatoriaus mažmeninės rinkos padaliniai kyla pakankamai konkurencinių suvaržymų, NRI galėtų naudoti kitas tinkamas kainų kontrolės metodikas, įskaitant, pvz., tam tikru procentu sumažintos mažmeninės kainos metodiką. Skirtingiems duomenų srauto produktams NRI turėtų nustatyti tiek skirtingas kainas, kad tokius kainų skirtumus būtų galima pagrįsti paslaugų teikimo sąnaudomis, kad visi operatoriai galėtų pasinaudoti tvaria kainų diferenciacija tiek didmenos, tiek mažmenos lygiu. Į DĮR operatoriaus riziką turėtų būti tinkamai atsižvelgiama nustatant prieigos kainą.
- (38) Nustačius veiksmingas fizinės prieigos padėties ištaisymo priemonės tam tikrose srityse gali tapti nebūtina nustatyti didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos įpareigojimą, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija mažmeninėje rinkoje. Pavyzdžiui, kai DĮR operatorius įdiegė FTTH tinklą ir alternatyvūs operatoriai turi veiksmingą prieigą prie atsietos šviesolaidinės linijos (ypač tiesioginio sujungimo sistemose), NRI gali laikyti, kad tokios prieigos pakanka veiksmingai konkurencijai mažmeninėje rinkoje užtikrinti, ypač tankiai gyvenamose srityse. Tokiu atveju atsisakius nustatyti didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos įpareigojimą, visi operatoriai gali būti labiau paskatinti investuoti ir laiku įdiegti sistemas.
- (39) Kai yra įrodyta, kad funkcinė atskirtis ar panašios priemonės užtikrina visiškai vienodą NKP tinklų prieigą alternatyviems operatoriams ir DĮR operatoriaus mažmeninės rinkos padaliniai ir kai pastarajam kyla pakankamai konkurencinių suvaržymų, NRI gali lanksčiau rengti didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos padėties ištaisymo priemonės. Pirmiausia duomenų srauto produkto kaina galėtų būti palikta nustatyti rinkai. Vis dėlto atidus stebėjimas ir tinkamų pirmiau minėtų kainos spaudimo kriterijų taikymas būtų labai svarbūs, siekiant išvengti anti-konkurencinių padarinių.
- (40) Šiuo metu prieigą turintys operatoriai yra teisėtai suinteresuoti turėti pakankamai laiko pasiręsti pokyčiams, kurie turi svarbų poveikį jų investicijoms ir verslo prielaidoms. Nesant komercinio susitarimo, NRI turėtų užtikrinti, kad būtų reikiamas perėjimo būdas. Toks perėjimo

būdas turėtų būti skaidrus ir parengtas reikiamai išsamiai, kad šiuo metu prieigą turintys operatoriai galėtų pasiręsti pokyčiams, įskaitant bet kokio norinčių gauti prieigą subjektų ir DĮR operatoriaus bendradarbiavimo taisykles, taip pat sujungimo taškų eksploatavimo nutraukimo tikslų sąlygų taisykles. Esami DĮR įpareigojimai turėtų išlikti tinkamu pereinamuoju laikotarpiu. Šis pereinamasis laikotarpis turėtų būti suderinamas su standartiniu vietinės linijos ar vietinės dalinės linijos prieigos atsiejimo investiciniu laikotarpiu, kuris paprastai trunka 5 metus. Tuo atveju, kai DĮR operatorius suteikia vienodas prieigos sąlygas ties pagrindiniu skirstomuoju stovu, NRI gali nuspręsti nustatyti trumpesnę laikotarpį.

- (41) Jei DĮR operatorius ketina dalį esamo varinių laidų prieigos tinklo pakeisti šviesolaidžiu ir nutraukti naudojamų sujungimo taškų eksploatavimą, NRI iš DĮR operatoriaus turėtų gauti svarbią informaciją ir pagal Direktyvos 2002/19/EB 9 straipsnio 1 dalį turėtų užtikrinti, kad DĮR operatoriaus tinklo prieigą turinčios įmonės laiku gautų visą būtiną informaciją, kad galėtų atitinkamai pritaikyti savo tinklus ir tinklo plėtros planus. NRI turėtų nustatyti tokios informacijos formatą ir išsamumo laipsnį, kartu užtikrindamos, kad tokia informacija būtų naudojama tik pagal paskirtį ir viso proceso metu būtų užtikrintas informacijos konfidencialumas,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

Tikslas ir taikymo sritis

1. Šios rekomendacijos tikslas – spartinti bendrosios rinkos plėtrą didinant teisinį tikrumą ir skatinant investicijas, konkurenciją ir inovacijas plačiajuosčio ryšio paslaugų rinkoje, ypač pereinant prie naujos kartos prieigos (NKP) tinklų.
2. Šia rekomendacija nustatomas bendrasis metodas, skirtas nuosekliam NKP padėties ištaisymo priemonių įgyvendinimui remiantis rinkos tyrimo tvarka pagal direktyvas 2002/19/EB ir 2002/21/EB skatinti.
3. Kai, taikydamos rinkos tyrimo tvarką pagal Direktyvos 2002/21/EB 16 straipsnį, NRI ketina nustatyti reguliuojamąsias priemones padėčiai ištaisyti, tas veiksmingas priemones jos turėtų parengti pagal minėtas direktyvas ir šioje rekomendacijoje išdėstytą bendrąjį metodą. Reguliavimo sistema NRI suteikiama įvairių priemonių padėčiai ištaisyti ir joms sudaromos sąlygos parengti tinkamas priemones rinkos ydoms šalinti ir nusistatytiems reguliavimo

tiksams pasiekti kiekvienoje valstybėje narėje. NRI turėtų atsižvelgti į operatorių sudarytus susitarimus, kuriais siekiama diversifikuoti namus ar pastatus jungiančių šviesolaidinių tinklų diegimo riziką ir skatinti konkurenciją.

Nuoseklus metodas

4. NRI turėtų pasinaudoti savo įgaliojimais pagal Direktyvos 2002/21/EB 5 straipsnį, kad užtikrintų, jog DĮR operatorius suteiktų visą informaciją, būtiną reikiamoms reguliuojamosioms priemonėms padėčiai ištaisyti parengti pereinant prie NKP, pvz., informaciją apie planuojamus jo tinklo topologijos pokyčius ar kabelių kanalų panaudojamumą.
5. Peržiūrint 4-ąją ir 5-ąją rinkas pagal Rekomendaciją 2007/879/EB, turėtų būti atsižvelgta į NKP tinklus ir peržiūrą kiekviena NRI turėtų atlikti koordinuotai ir laiku. NRI turėtų užtikrinti, kad 4-ojoje ir 5-ojoje rinkose nustatytos privalomosios priemonės padėčiai ištaisyti derėtų viena su kita.
6. Jei atitinkamos rinkos tyrimai rodo, kad rinkos sąlygos išlieka iš esmės nepakitusios, tinkamais peržiūros laikotarpiais NRI turėtų taikyti nuoseklų reguliavimo metodą. Kai įmanoma, NRI savo sprendimuose turėtų paaiškinti, kaip ketina pritaikyti priemones padėčiai ištaisyti 4-ojoje ir 5-ojoje rinkose atlikdama būsimas rinkos peržiūras ir taip reaguodama į tikėtinus aplinkybių rinkoje pokyčius.
7. Taikydamos simetriškas priemones, kai pagal Direktyvos 2002/21/EB 12 straipsnį suteikiama prieiga prie įmonės inžinerinių statinių infrastruktūros ir baigiamojo segmento, NRI turėtų imtis Direktyvos 2002/19/EB 5 straipsnyje numatytų įgyvendinimo priemonių.
8. Kai šviesolaidis diegiamas žaliosiose zonose esančiame priegigos tinkle, NRI neturėtų reikalauti, kad DĮR operatorius nutiestų papildomą varinių laidų tinklą ir taip laikytųsi esamų savo įpareigojimų, įskaitant universaliųjų paslaugų įpareigojimus, bet leistų teikti bet kokius esamus reguliuojamus produktus ar paslaugas per šviesolaidžiu teikiamus funkciškai lygiaverčius produktus ar paslaugas.

Geografinė įvairovė

9. NRI turėtų išnagrinėti konkurencijos sąlygų skirtumus skirtingose geografinėse srityse, kad nustatytų, ar šalies geografinių rinkų apibrėžimas arba diferencijuotų priemonių padėčiai ištaisyti įvedimas yra pagrįstas. Jei konkurencijos sąlygų skirtumai yra nuolatiniai ir esminiai, NRI turėtų apibrėžti

šalies geografines rinkas pagal Rekomendaciją 2007/879/EB. Kitais atvejais NRI turėtų stebėti, ar NKP tinklų diegimas ir paskesnė konkurencijos sąlygų raida geografiškai apibrėžtoje rinkoje pateisina diferencijuotų priemonių padėčiai ištaisyti įvedimą.

10. Jei anksčiau 5-ojoje rinkoje buvo nustatytos šalies geografinės rinkos ar priemonės padėčiai ištaisyti, kurios priklauso nuo priegigos produktų 4-ojoje rinkoje, kuri dėl NKP įdiegimo gali tapti nebereikalinga, toks padalijimas ar priemonės padėčiai ištaisyti turėtų būti persvarstyti.

Apibrėžtys

11. Šioje rekomendacijoje vartojamų terminų apibrėžtys:

Naujos kartos priegigos (NKP) tinklai – laidiniai priegigos tinklai, visiškai ar iš dalies sudaryti iš optinių elementų ir, palyginti su jau esamais varinių laidų tinklais, galintys teikti geresnių charakteristikų (pvz., didesnio pralaidumo) plačiajuosčio ryšio priegigos paslaugas. Daugeliu atvejų NKP tinklai diejami atnaujinant jau esamus varinių laidų arba bendraašių kabelių priegigos tinklus.

Inžinerinių statinių infrastruktūra – fizinė vietinės linijos įranga, elektroninių ryšių operatoriaus įrengta vietinės linijos kabeliams, pvz., variniams laidams, šviesolaidžiams ir bendraašiams kabeliams, tiesti. Paprastai taip vadinamas požeminis arba antžeminis turtas, pvz., kabelių pokanaliai, kanalai, šuliniai ir stulpai, bet tuo neapsiribojama.

Kabelių kanalas – požeminis vamzdis arba izoliacinis vamzdis kamieninių arba priegigos tinklų kabeliams (šviesolaidiniams, variniams arba bendraašiams) tiesti.

Šuliniai – tai landos, paprastai su dangčiu, pro kurias galima patekti į požemines pagalbines patalpas, kuriose yra priegigos vieta kryžminėms jungtims sudaryti arba požeminių elektroninių ryšių kabelių techninei priežiūrai atlikti.

Teritorinis prisijungimo taškas – NKP operatoriaus priegigos ir kamieninio tinklų sujungimo taškas. Jei priegigos tinklas varinių laidų, jis yra lygiavertis pagrindiniam skirstomajam stovui (PSS). Visos tam tikros srities (paprastai miesto arba jo dalies) NKP abonentų jungtys teritoriniame prisijungimo taške centralizuojamos optiniame skirstomajam stove (OSS). Iš OSS NKP linijos yra jungiamos su NKP operatoriaus ar kitų operatorių kamieninio tinklo įranga, gali būti per tarpines ryšio linijos jungtis, jei įranga yra ne teritoriniame prisijungimo taške.

Skirstomasis taškas – tarpinis NKP tinklo mazgas, iš kurio vienas ar keli iš teritorinio prisijungimo taško (teikimo segmento) ateinantys šviesolaidiniai kabeliai padalijami ir paskirstomi prie galutinių vartotojų patalpų (baigiamąjo arba priėmimo segmento) prijungti. Skirstomasis taškas paprastai naudojamas keliems pastatams arba namams. Jis gali būti pastato rūsyje (daugiabučiuose) arba lauke. Skirstomajame taške yra skirstomasis stovas, jungiantis priėmimo kabelius, ir gali būti nemaitinamosios įrangos, pvz., optinių šakotuvų.

Baigiamasis segmentas – NKP prieigos tinklo segmentas, jungiantis galutinių vartotojų patalpas su pirmuoju skirstomuoju tašku. Taigi, baigiamajam segmentui priklauso vertikaliosios linijos pastate ir galbūt horizontaliosios linijos iki optinio šakotuvo, esančio pastato rūsyje arba netolimame šulinyje.

Šviesolaidinė ryšio linija iki galutinio paslaugų gavėjo (angl. *fibre-to-the-home*, FTTH) – prieigos tinklas, sudarytas iš šviesolaidinių linijų prieigos tinklo tiekimo ir priėmimo segmentuose, t. y. šviesolaidžiu jungiantis vartotojo patalpas (namą arba daugiabučio namo butą) su teritoriniu prisijungimo tašku. Šiuo metu FTTH aprėpia tiek FTTH, tiek FTTB (angl. *fibre-to-the-building*).

Daugiapluoštė FTTH – toks šviesolaidis, kurio prieigos tinklo tiekimo ir priėmimo segmentuose investuotojas yra įdiegęs daugiau šviesolaidžio linijų, nei reikia jo paties tikslams, kad papildomų šviesolaidžio linijų prieigą galėtų parduoti kitiems operatoriams, ypač neatimamų naudojimo teisių forma.

Bendras investavimas į FTTH – nepriklausomų elektroninių ryšių paslaugų tiekėjų susitarimas bendrai diegti FTTH tinklus, ypač rečiau gyvenamose srityse. Bendras investavimas aprėpia įvairius teisinius susitarimus, bet paprastai bendrai investuojantieji kuria tinklo infrastruktūrą ir bendrai ja naudojami.

Didmeninės fizinės tinklo infrastruktūros prieiga (4-oji rinka)

12. Jei 4-ojoje rinkoje nustatoma esant DĮR, NRI turėtų įvesti tinkamas priemones padėčiai ištaisyti visų pirma atsižvelgdamos į toliau nustatytus principus.

Prieiga prie DĮR operatoriaus inžinerinių statinių infrastruktūros

13. Kai kabelių kanaluose yra vietos, NRI turėtų įpareigoti suteikti prieigą prie inžinerinių statinių infrastruktūros. Prieiga turi būti suteikta laikantis II priede išdėstyto vienodų sąlygų principo.
14. NRI turėtų užtikrinti, kad prieiga prie esamų inžinerinių statinių infrastruktūros būtų suteikta sąnaudomis pagrįstomis kainomis, laikantis I priedo.

15. Jei gaunamas prašymas pateikti standartinį prieigos prie inžinerinių statinių infrastruktūros pasiūlymą, NRI turėtų įpareigoti pateikti tokį pasiūlymą kuo greičiau. Standartinis pasiūlymas turėtų būti pateiktas ne vėliau kaip per šešis mėnesius po tokio prašymo pateikimo.

16. Atsižvelgdamos į rinkos poreikius, NRI turėtų skatinti arba, jei tai teisiškai įmanoma pagal nacionalinės teisės aktus, įpareigoti DĮR operatorių kuriant inžinerinių statinių infrastruktūrą pasirūpinti pakankamais pajėgumais, kad ja galėtų naudotis ir kiti operatoriai.

17. NRI turėtų bendradarbiauti su kitomis institucijomis siekdamas sukurti duomenų bazę, kurioje būtų informacija apie visos inžinerinių statinių infrastruktūros, kuri galėtų būti naudojama šviesolaidžio tinklams konkrečioje rinkoje ar rinkos segmente diegti, geografinę vietą, laisvus pajėgumus ir kitas fizines charakteristikas. Tokia duomenų bazė turėtų būti prieinama visiems operatoriams.

Prieiga prie FTTH baigiamąjo segmento

18. Kai DĮR operatorius diegia FTTH, NRI, be įpareigojimo suteikti prieigą prie inžinerinių statinių infrastruktūros, turėtų įpareigoti suteikti prieigą prie DĮR operatoriaus prieigos tinklo baigiamąjo segmento, įskaitant pastatuose esančias linijas. Tuo tikslu pagal Direktyvos 2002/19/EB 12 straipsnio 1 dalį NRI turėtų įpareigoti DĮR operatorių pateikti išsamią informaciją apie savo prieigos tinklo struktūrą ir, pasikonsultavusios su galimais norinčiais gauti prieigą prie funkcionalių prieigos taškų subjektais, nustatyti, kur turėtų būti prieigos tinklo baigiamąjo segmento skirstomasis taškas, per kurį suteikiama privalomoji prieiga. Priimdamos šį sprendimą NRI turėtų atsižvelgti į tai, kad bet kuriame skirstomajame taške turėtų tilpti pakankamai galutinių vartotojų jungčių, kad jis būtų komerciškai naudingas norinčiam gauti prieigą subjektui.

19. DĮR operatorius turėtų būti įpareigotas suteikti prieigą prie skirstomųjų taškų laikantis II priede išdėstyto vienodų sąlygų principo. Jei gaunamas prašymas pateikti standartinį prieigos prie baigiamąjo segmento pasiūlymą, NRI turėtų įpareigoti pateikti tokį pasiūlymą kuo greičiau. Standartinis pasiūlymas turėtų būti pateiktas ne vėliau kaip per šešis mėnesius po tokio prašymo pateikimo.

20. NRI turėtų užtikrinti, kad prieiga prie baigiamąjo segmento būtų suteikta sąnaudomis pagrįstomis kainomis, laikantis I priedo.

21. Atsižvelgdamos į rinkos poreikius, NRI turėtų skatinti arba, jei tai teisiškai įmanoma pagal nacionalinės teisės aktus, įpareigoti DĮR operatorių baigiamajame segmente įdiegti daugiapluoštes linijas.

Atsietą prieigą prie FTTH šviesolaidinės linijos

22. Laikantis Direktyvoje 2002/19/EB ⁽¹⁾ nustatytų principų, kai DĮR operatorius diegia FTTH, NRI iš principo turėtų įpareigoti suteikti atsietą prieigą prie šviesolaidinės linijos. Kokios nors išimties gali būti pateisintos tik tose geografinėse srityse, kur keleto alternatyvių infrastruktūrų, pvz., FTTH ir (arba) kabelinių tinklų, buvimas kartu su konkurencingais pasiūlymais dėl prieigos greičiausiai sudarytų veiksmingą konkurenciją mažmeninėje rinkoje. Kartu su įpareigojimu suteikti atsietą prieigą prie šviesolaidinės linijos turėtų būti taikomos tinkamos priemonės bendram išdėstymui toje pačioje vietoje ir tarpinei ryšio linijai užtikrinti. Prieiga turėtų būti suteikiama prie tinkamiausio tinklo taško, kuris paprastai yra teritorinis prisijungimo taškas.
23. NRI turėtų įpareigoti suteikti atsietą prieigą prie šviesolaidinės linijos, neatsižvelgdamas į DĮR operatoriaus įdiegtą tinklo struktūrą ir technologiją.
24. Esamas atsietos prieigos prie vietinės linijos standartinis pasiūlymas turėtų būti kuo greičiau papildytas, įtraukiant atsietą prieigą prie šviesolaidinės linijos. Direktyvos 2002/19/EB II priede pateiktas sąrašas būtiniausių sąlygų, kurios turi būti įtrauktos į atsietos prieigos prie vietinės linijos standartinį pasiūlymą ir kurios *mutatis mutandis* turėtų būti taikomos atsietai prieigai prie šviesolaidinės linijos. Standartinis pasiūlymas turėtų būti pateiktas kuo greičiau ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per šešis mėnesius po NRI nustatyto įpareigojimo suteikti prieigą.
25. Prieigos prie atsietos šviesolaidinės linijos kaina turėtų būti pagrįsta sąnaudomis. Nustatydamos atsietos prieigos prie šviesolaidinės linijos kainą, NRI turėtų tinkamai atsižvelgti į papildomą ir kiekybiškai įvertinamą investavimo riziką, kurią patiria DĮR operatorius. Iš principo ši rizika turėtų būti atspindėta į atitinkamos investicijos kapitalo sąnaudas įtrauktame priede, kaip nurodyta I priede.
26. NRI taip pat turėtų įvertinti DĮR operatoriaus pasiūlytas kainodaros schemas investavimo rizikai diversifikuoti. NRI turėtų pritarti tokioms schemoms tik tuomet, jei sutinka, kad DĮR operatorius suteikė visą reikiamą informaciją apie investiciją, ir tik tuomet, jei tokios schemas neturi diskriminacinio arba išskiriamąjį poveikio. Tokių kainodaros schemų įvertinimo kriterijai pateikti I priede.
27. Tokiais atvejais NRI turėtų užtikrinti, kad liktų pakankama marža tarp didmeninės ir mažmeninės kainų, kad į rinką galėtų ateiti efektyviai dirbantis konkurentas. Taigi, NRI turėtų patikrinti DĮR operatoriaus kainodaros elgseną tinkamu laikotarpiu pritaikydamos tinkamai pritaikytą kainų spaudimo kriterijų. NRI turėtų iš anksto tinkamai nustatyti metodiką, kuria remdamosi jos nustatys kainodaros patikrinimo kriterijų, naudodamosi kainų spaudimo kriterijų parametrus ir mechanizmus padėčiai ištaisyti, jei būtų nustatytas kainų spaudimas.

28. Jei konkurencijos sąlygos srityje, kurioje keli bendrai investuojantieji diegia daugiapluoščių linijų FTTH tinklus, iš esmės skiriasi, t. y. tiek, kad pateisina atskiros geografinės rinkos apibrėžimą, atlikdamos savo rinkos tyrimą NRI turėtų išnagrinėti, ar, atsižvelgiant į bendro investavimo sukurtos konkurencijos dėl infrastruktūros lygį, toje rinkoje galima pagrįstai išskirti DĮR. Tuo tikslu NRI turėtų pirmiausia išnagrinėti, ar kiekvienas bendrai investuojantysis turi visiškai vienodą ir sąnaudomis pagrįstą prieigą prie bendros infrastruktūros ir ar bendrai investuojantieji iš tiesų konkuruoja mažmeninėje rinkoje. Jos taip pat turėtų išnagrinėti, ar bendrai investuojantieji tiesia pakankamos talpos kabelių kanalus, kad jais galėtų naudotis ir trečiosios šalys, ir ar suteikia prie jų sąnaudomis pagrįstą prieigą.

Prieigos prie šviesolaidinės ryšio linijos iki ryšio mazgo (angl. fiber-to-the-node, FTTN) įpareigojimai

29. NRI turėtų nustatyti įpareigojimą suteikti atsietą prieigą prie varinių laidų dalinės linijos. Varinių laidų dalinės linijos prieigos atsiejimo padėties ištaisymo priemonės turėtų būti papildomos tarpinės ryšio linijos priemonėmis, įskaitant, kai tinka, šviesolaidinį ryšį ir eternetu tarpinę ryšio liniją, ir pagalbinėmis padėties ištaisymo priemonėmis, kuriomis užtikrinamas jo veiksmingumas ir funkcionalumas, pvz., nediskriminacinė prieiga prie bendro išdėstymo toje pačioje vietoje įrangos, o jos nesant – prie lygiavėčio bendro išdėstymo toje pačioje vietoje. Standartinis pasiūlymas turėtų būti pateiktas kuo greičiau ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per šešis mėnesius po NRI nustatyto įpareigojimo suteikti prieigą.
30. Kai NRI nustato varinių laidų dalinės linijos prieigos atsiejimą, iš DĮR operatoriaus turėtų būti reikalaujama papildyti esamą atsietos prieigos prie vietinės linijos standartinį pasiūlymą visais būtinais punktais. Prieigos kaina pagal visus punktus turėtų būti pagrįsta sąnaudomis, kaip nustatyta I priede.

Didmeninė plačiajuosčio ryšio prieiga (5-oji rinka)

31. Jei DĮR nustatoma 5-ojoje rinkoje, didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos padėties ištaisymo priemonės turėtų būti išlaikytos arba iš dalies pakeistos esamų paslaugų ir jų pakaitalų atžvilgiu. Didmeninę prieigą per VDSL prie plačiajuosčio ryšio NRI turėtų laikyti esamos didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos per vien iš varinių laidų sudarytas linijas pakaitalu.
32. NRI turėtų įpareigoti DĮR operatorių pateikti naujus didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos produktus iš principo bent prieš šešis mėnesius iki to laiko, kai DĮR operatorius ar jo mažmenos pavaldžioji įmonė pradės prekiauti atitinkamomis nuosavomis NKP mažmeninėmis paslaugomis, nebent būtų kitų veiksmingų saugiklių, kuriais užtikrinamas nediskriminavimas.

⁽¹⁾ Pirmiausia žr. 19 konstatuojamąją dalį.

33. NRI turėtų įpareigoti teikti skirtingus didmeninius produktus, kurie juostos pločio ir kokybės prasme geriausiai atspindėtų NKP infrastruktūrai būdingas technologines galimybes, kad alternatyvūs operatoriai galėtų veiksmingai konkuruoti, įskaitant ir verslo kategorijos paslaugas.
34. NRI turėtų bendradarbiauti tarpusavyje, kad nustatytų tinkamas technines specifikacijas didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos produktams, teikiamiems per NKP, ir pateiktų informaciją tarptautinėms standartų institucijoms, kad būtų lengviau parengti atitinkamus pramonės standartus.
35. NRI iš principo turėtų įpareigoti privalomų didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos produktų kainą grįsti sąnaudomis pagal I priedą, atsižvelgiant į įvairių didmeninių pasiūlymų dažnių juostos plotį ir kokybę.
36. NRI turėtų išanalizuoti, ar privalomos didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos kainos susiejimo su sąnaudomis įpareigojimas būtinas veiksmingai konkurencijai sudaryti, jei funkcinė atskirtis ar kitų pavidalų atskirtis veiksmingai užtikrina vienodas prieigos sąlygas. Jei nėra susiejimo su sąnaudomis, NRI turėtų stebėti DĮR operatoriaus kainodaros elgseną, taikydama tinkamai pritaikytą kainų spaudimo kriterijų.
37. Kai NRI laiko, kad tam tikroje geografinėje srityje yra veiksminga prieiga prie DĮR operatoriaus tinklo atsietos šviesolaidinės linijos ir kad tokia prieiga greičiausiai sudarys veiksmingą konkurenciją mažmeninėje rinkoje, NRI turėtų panaikinti didmeninės duomenų srauto prieigos įpareigojimą atitinkamoje srityje.
38. Jei yra bendrai investuojama, nagrinėdama, ar esama DĮR, NRI turėtų vadovautis 28 dalyje išdėstytais principais.
39. Esami DĮR įpareigojimai 4-osios ir 5-osios rinkų atžvilgiu turėtų galioti toliau ir nebūti panaikinti dėl esamos tinklo struktūros ir technologijos pokyčių, nebent DĮR operatorius ir tuo metu prieiga prie jo tinklo besinaudojantys operatoriai susitartų dėl atitinkamo perėjimo būdo. Jei tokio susitarimo nėra, NRI turėtų užtikrinti, kad alternatyvūs operatoriai ne vėliau kaip prieš penkerius metus (prireikus atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes) būtų informuojami apie bet kokį sujungimo taškų, pvz., vietinės linijos komutatoriaus, eksploatavimo nutraukimą. Šis laikotarpis gali būti trumpesnis nei penkeri metai, jei sujungimo taške suteikiamos visiškai lygiavertės prieigos sąlygos.
40. NRI turėtų įdiegti skaidrią perėjimo nuo varinių laidų prie šviesolaidinių tinklų sistemą. NRI turėtų užtikrinti, kad DĮR operatoriaus taikomos sistemos ir procedūros, įskaitant eksploatacinės pagalbos sistemas, būtų parengtos taip, kad alternatyviems paslaugų teikėjams būtų lengviau pereiti prie NKP pagrįstų prieigos produktų.
41. NRI turėtų pasinaudoti savo įgaliojimais pagal Direktyvos 2002/21/EB 5 straipsnį, kad iš DĮR operatoriaus gautų informaciją apie visus tinklo modifikavimo planus, kurie galėtų turėti įtakos konkurencijos sąlygoms tam tikroje rinkoje arba jos dalyje. Jei DĮR operatorius numato pakeisti dalį esamo varinių laidų prieigos tinklo šviesolaidžiais ir planuoja nutraukti naudojamų sujungimo taškų eksploatavimą, NRI, remdamosi Direktyvos 2002/19/EB 9 straipsnio 1 dalimi, turėtų užtikrinti, kad DĮR operatoriaus tinklu besinaudojančios įmonės laiku gautų visą būtiną informaciją, kad galėtų atitinkamai pritaikyti savo tinklus ir jų plėtros planus. NRI turėtų nustatyti tokios informacijos formatą bei išsamumo laipsnį ir užtikrinti, kad būtų griežtai laikomasi pateiktos informacijos konfidencialumo.
42. Ši rekomendacija skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2010 m. rugsėjo 20 d.

Perėjimas

39. Esami DĮR įpareigojimai 4-osios ir 5-osios rinkų atžvilgiu turėtų galioti toliau ir nebūti panaikinti dėl esamos tinklo struktūros ir technologijos pokyčių, nebent DĮR operatorius

Komisijos vardu
Neelie KROES
Pirmininko pavaduotoja

I PRIEDAS

Kainodaros principai ir rizika

1. NKP PRIEIGOS KAINODAROS BENDRIEJI PRINCIPAI

Pagal Direktyvos 2002/21/EB 8 straipsnio 2 dalį NRI turi skatinti konkurenciją elektroninių ryšių tinklų, elektroninių ryšių paslaugų ir susijusios įrangos bei paslaugų srityje, *inter alia*, skatindamos veiksmingas investicijas į infrastruktūrą. Nustatydamos sąnaudų pagrindą, skirtą grindimo sąnaudomis įpareigojimams, kaip numatyta Direktyvos 2002/19/EB 13 straipsnio 1 dalyje, NRI turėtų įvertinti, ar atitinkamos NKP prieigos infrastruktūros dubliavimas yra ekonomiškai įgyvendinamas ir veiksmingas. Jei taip nėra, pagrindinis tikslas yra sukurti iš tiesų vienodas sąlygas DĮR operatoriaus mažmeninės rinkos padaliniiui ir alternatyviems tinklo operatoriams. Todėl nuoseklus reguliavimo metodas gali reikšti, kad NRI taiko skirtingus sąnaudų pagrindus atkartojamam ir neatkartojamam turto sąnaudomis pagrįstoms kainoms skaičiuoti arba antruoju atveju bent koreguoja savo sąnaudų skaičiavimo metodikų pagrindinius parametrus.

Tais atvejais, kai investicijų į NKP pelningumas priklauso nuo neapibrėžtų veiksnių, pvz., žymiai didesnių vidutinių pajamų iš vieno vartotojo arba rinkos dalies padidėjimo prielaidomis, NRI turėtų įvertinti, ar kapitalo sąnaudos atitinka didesnę investavimo riziką, palyginti su investavimu į esamus varinių laidų tinklus. Taip pat galėtų būti taikomi papildomi mechanizmai, skirti investavimo rizikai paskirstyti tarp investuotojų ir norinčių gauti prieigą subjektų ir atėjimui į rinką paskatinti, pvz., ilgalaikės prieigos kainos arba kiekio nuolaidos. Tokius kainodaros mechanizmus NRI turėtų patikrinti pagal tolesniuose 7 ir 8 skyriuose nustatytus kriterijus.

Siekdamos įvesti grindimo sąnaudomis įpareigojimus, NRI turėtų nustatyti apskaitos atskyrimą, kaip numatyta Direktyvos 2002/19/EB 11 straipsnyje. Atskiros sąskaitos NKP infrastruktūros ir (arba) paslaugų elementams, kuriems nustatomas prieigos įpareigojimas, turėtų būti sudarytos taip, kad NRI galėtų: i) nustatyti viso susijusio turto sąnaudas ir nustatyti prieigos kainas (įskaitant nuvertėjimą ir įvertinimo pokyčius) ir ii) veiksmingai stebėti, ar DĮR operatorius kitiems rinkos dalyviams suteikia prieigą tokiomis pačiomis sąlygomis ir kainomis kaip ir nuosavam mažmeninės rinkos padaliniiui. Toks stebėjimas turėtų aprėpti ir kainų spaudimo kriterijų taikymą. Sąnaudos, remiantis objektyviais kriterijais, turėtų būti paskirstytos tarp įvairių nuo tų sąnaudų priklausančių didmeninių ir mažmeninių produktų, kad būtų išvengta dvigubo įskaiciavimo.

NRI turėtų įvertinti papildomas sąnaudas, būtinas prieigai prie atitinkamos įrangos suteikti. Tokios sąnaudos yra susijusios su prieigos prie inžinerinių statinių infrastruktūros užsakymu ir suteikimu, IT sistemų eksploatavimo ir techninės priežiūros išlaidomis ir su didmeninio produkto vadyba susijusiomis eksploatacinėmis išlaidomis. Šios išlaidos turėtų būti proporcingai paskirstytos tarp visų prieiga besinaudojančių įmonių, įskaitant DĮR operatoriaus mažmeninės rinkos padalinį.

2. PRIEIGOS PRIE INŽINERINIŲ STATINIŲ INFRASTRUKTŪROS KAINODARA

Privaloma prieiga prie 4-osios rinkos DĮR operatoriaus esamos inžinerinių statinių infrastruktūros turėtų būti suteikiama sąnaudomis pagrįstomis kainomis. NRI turėtų reguliuoti prieigos prie inžinerinių statinių infrastruktūros kainas pagal tą pačią metodiką, kuri taikoma prieigos prie atsietos vietinės varinių laidų linijos kainodarai. NRI turėtų užtikrinti, kad prieigos kainos atitiktų tikrąsias DĮR operatoriaus sąnaudas. NRI pirmiausia turėtų atsižvelgti į tikrąją atitinkamos infrastruktūros eksploatacijos trukmę ir galimą DĮR operatoriaus sutaupymą ją įrengiant. Prieigos kainos turėtų atitikti realią atitinkamos infrastruktūros vertę, įskaitant jos nuvertėjimą.

Nustatydamos prieigos prie inžinerinių statinių infrastruktūros kainą NRI neturėtų laikyti, kad rizikos profilis skiriasi nuo varinių laidų infrastruktūros rizikos profilio, išskyrus atvejus, kai DĮR operatorius, diegdamas NKP tinklą, patiria specifinių inžinerinių statinių sąnaudų, viršijančių įprastą techninės priežiūros sąnaudas.

3. PRIEIGOS PRIE FTTH BAIGIAMOJO SEGMENTO KAINODARA

NRI turėtų nustatyti prieigos prie skirstomojo taško kainas pagal tą pačią metodiką, kuri taikoma prieigos prie atsietos vietinės varinių laidų linijos kainodarai. NRI turėtų užtikrinti, kad prieigos kainos atitiktų tikrąsias DĮR operatoriaus sąnaudas, įskaitant, kai reikia, didesnę rizikos priedą, atitinkantį papildomą ir kiekybiškai įvertinamą DĮR operatoriaus patiriamą riziką.

4. PRIEIGOS PRIE FTTH (ATSJETOS ŠVIESOLAIDINĖS LINIJOS) TERITORINIAME PRISIJUNGIMO TAŠKE KAINODARA

Nustatydamos prieigos prie atsietos šviesolaidinės linijos kainas, NRI turėtų įtraukti didesnę rizikos priedą, atitinkantį papildomą ir kiekybiškai įvertinamą DĮR operatoriaus patiriamą investavimo riziką. Rizikos priedas turėtų būti įvertinamas taikant tolesniame 6 skyriuje nustatytą metodiką. Papildomas kainų lankstumas galėtų būti suteiktas remiantis tolesniais 7 ir 8 skyriais.

Laikantis nediskriminavimo principo, DĮR operatoriaus mažmeninės rinkos padaliniiui taikoma kaina turėtų būti tokia pati kaip ir nustatytoji trečiosioms šalims.

5. PRIEIGOS PRIE FTTN VARINIŲ LAIDŲ DALINĖS LINIJOS KAINODARA

NRI turėtų nustatyti sąnaudomis pagrįstą prieigą prie visų elementų, būtinų dalinės linijos atsiejimui, įskaitant tarpinės ryšio linijos priemones ir pagalbines priemones padėčiai ištaisyti, pvz., nediskriminacinę prieigą prie bendro išdėstymo toje pačioje vietoje įrangos, o jos nesant – prie lygiavėrcio bendro išdėstymo toje pačioje vietoje.

Reguliuojamos prieigos kainos neturėtų būti aukštesnės už efektyviai dirbančio operatoriaus sąnaudas. Šiuo tikslu NRI gali įvertinti šias sąnaudas taikydamos atvirkštinį modeliavimą arba turimus etalonus.

Nustatydamos prieigos prie varinių laidų dalinės linijos kainą NRI neturėtų laikyti, kad rizikos profilis skiriasi nuo esamos varinių laidų infrastruktūros rizikos profilio.

6. RIZIKOS PRIEDO NUSTATYMO KRITERIJAI

Už investavimo riziką turėtų būti atlyginama į kapitalo sąnaudas įtraukiant rizikos priedą. Iš anksto leidžiama investavimą į NKP tinklus kapitalo grąža turėtų subalansuoti pusiausvyrą tarp reikiamų paskatų įmonėms investuoti suteikimo (reiškiančio pakankamai didelį pelningumą) ir paskirstymo veiksmingumo, tvrios konkurencijos ir didžiausios naudos vartotojams skatinimo (reiškiančio ne pernelyg didelį pelningumą). Tuo tikslu, kai tai pateisinama, investicijos atsipirkimo laikotarpiui NRI turėtų įtraukti investavimo riziką atitinkantį priedą į vidutinės svertinės kapitalo sąnaudų normos (VSKSN) skaičiavimą, kuris šiuo metu taikomas prieigos prie atsietos varinių laidų linijos kainai nustatyti. Kalibruojant pajamų srautus VSKSN apskaičiuoti, reikėtų atsižvelgti į naudojamo kapitalo dydį, įskaitant atitinkamas darbo sąnaudas, statybos sąnaudas, numatomą efektyvumo naudą ir galutinę turto vertę, remiantis Direktyvos 2002/19/EB 20 konstatuojamąja dalimi.

NRI turėtų įvertinti investavimo riziką, *inter alia*, atsižvelgdamos į šiuos netikrumo veiksnius: i) su mažmenine ir didmenine paklausa susijusį netikrumą; ii) su diegimo, inžinerinių statinių darbų vykdymo ir valdymo sąnaudomis susijusį netikrumą; iii) su technologijos pažanga susijusį netikrumą; iv) su rinkos dinamika ir besivystančia konkurencine situacija, pvz., infrastruktūra pagrįstos ir (arba) kabelinių paslaugų konkurencijos laipsniu, susijusį netikrumą ir v) makroekonominį netikrumą. Šie veiksniai ilgainiui gali kisti, ypač palaipsniui vis labiau patenkinant mažmeninę ir didmeninę paklausą. Todėl NRI turėtų reguliariai persvarstyti padėtį ir koreguoti rizikos priedą, atsižvelgdamos į minėtų veiksnių kaitą.

DĮR operatoriaus investavimo į NKP riziką galėtų sumažinti tokie kriterijai kaip masto ekonomijos buvimas (ypač, jei investuojama tik miesto teritorijoje), didelė mažmeninės rinkos dalis, pagrindinės infrastruktūros valdymas, eksploatacinių išlaidų mažinimas, pajamos iš nekilnojamojo turto pardavimo ir privilegijuotas dalyvavimas akcijų ir paskolų rinkose. Šiuos aspektus NRI taip pat turėtų reguliariai iš naujo įvertinti, persvarstydamos rizikos priedą.

Minėtos aplinkybės pirmiausia taikomos investavimui į FTTH. Kita vertus, investavimas į FTTN, o tai yra dalinis esamo prieigos tinklo atnaujinimas (pvz., VDSL), paprastai turi žymiai mažesnę rizikos profilį nei investavimas į FTTH, bent jau tankiai gyvenamose srityse. Pirmiausia esama mažiau netikrumo dėl plačiajuosčio ryšio, tiekiamo per FTTN/VDSL, paklausos, ir bendras reikiamas kapitalas yra mažesnis. Todėl, nors nustatant FTTN/VDSL grindžiamos didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos reguliuojamas kainas turėtų būti atsižvelgta į visą susijusią investavimo riziką, tokia rizika neturėtų būti laikoma panašia į su FTTH didmeninės prieigos produktais susijusią riziką. Nustatydamos FTTN/VDSL grindžiamos didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rizikos priedus, NRI turėtų tinkamai atsižvelgti į šiuos veiksnius ir iš principo neturėtų tvirtinti tolesniuose 7 ir 8 skyriuose nurodytą kainodaros schemų. NRI turėtų viešai pasikonsultuoti dėl savo rizikos priedo nustatymo metodikos.

7. FTTH ILGALAIKĖS PRIEIGOS KAINODAROS ĮVERTINIMO KRITERIJAI

Pagal ilgalaikę prieigą pagrįstą riziką pakoreguotos prieigos kainos gali kisti per laiką, kuriam duoti prieigos įsipareigojimai. Vienos prieigos linijos kaina pagal ilgalaikės prieigos sutartis būtų žemesnė nei pagal trumpalaikės prieigos sutartis. Ilgalaikės prieigos kainos turėtų atitikti tik investuotojo rizikos sumažėjimą ir todėl negali būti mažesnės už sąnaudomis pagrįstą kainą, prie kurios nepridėtas didesnės rizikos priedas, atitinkantis investavimo sisteminę riziką. Pagal ilgalaikės sutartis naudotojai imtų visiškai valdyti fizinį turtą, o tai sudarytų jiems galimybę imtis antrinės prekybos. Trumpalaikės sutartis neturėtų ilgalaikių įsipareigojimų ir todėl prieigos linijos kaina pagal juos paprastai būtų aukštesnė, prieigos kainoms atitinkant galimą tokios prieigos formos lankstumo vertę, naudingą norinčiam gauti prieigą subjektui.

Tačiau DĮR operatorius gali ilgainiui piktnaudžiauti ilgalaikės prieigos kainodara tam, kad savo mažmeninėmis paslaugomis prekiautų žemesnėmis kainomis nei savo reguliuojamomis didmeninėmis paslaugomis (kadangi nuosavam mažmeninės rinkos padaliniiui taikytų mažas ilgalaikio įsipareigojimo kainas), todėl iš esmės uždarytų rinką. Be to, alternatyvūs paslaugų teikėjai, turintys mažiau klientų ir neaiškias verslo perspektyvas, susiduria su didesne rizika. Jie gali neturėti galimybių įsipareigoti pirkti ilgą laikotarpį. Todėl jie gali išskirstyti savo investicijas ir įsigyti reguliuojamą prieigą vėliau.

Dėl šių priežasčių ilgalaikės prieigos kainodara būtų priimtina tik tuomet, jei NRI užtikrintų, kad būtų laikomasi šių sąlygų:

- a) ilgalaikio įsipareigojimo kainos atitinka tik investuotojo rizikos sumažėjimą; ir
- b) per tinkamą laikotarpį yra pakankama marža tarp didmeninių ir mažmeninių kainų, kad į mažmeninę rinką galėtų ateiti efektyviai dirbantis konkurentas.

8. FTTH KIEKIO NUOLAIDŲ ĮVERTINIMO KRITERIJAI

Pagal kiekio nuolaidomis pagrįstą riziką pakoreguotos prieigos kainos atspindi tai, kad investavimo rizika mažėja kartu su bendru tam tikroje srityje jau parduotų šviesolaidinių linijų skaičiumi. Investavimo rizika labai priklauso nuo likusių nenaudojamų šviesolaidinių linijų skaičiaus. Kuo didesnė naudojamų šviesolaidinių linijų dalis, tuo mažesnė rizika. Todėl prieigos kainos galėtų įvairuoti atsižvelgiant į įsigyjamą kiekį. Turėtų būti leidžiamos vienodos nuolaidos, visiems reikalavimus atitinkantiems operatoriams taikomos vienodomis vienos linijos kainomis. NRI turėtų nustatyti linijų kiekį, kuris turėtų būti įsigyjamas, kad būtų galima gauti tokią kiekio nuolaidą, atsižvelgdamos į apskaičiuotą mažiausią veiklos mastą, reikalingą norinčiam gauti prieigą subjektui efektyviai konkuruoti rinkoje, ir į poreikį išlaikyti rinkos struktūrą, kurioje būtų pakankamai reikalavimus atitinkančių operatorių, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija. Kiekio nuolaida turėtų atitikti tik investuotojo rizikos sumažėjimą, todėl negali paveikti kainų tiek, kad jos būtų žemesnės už sąnaudomis pagrįstą kainą, prie kurios nepridėtas didesnės rizikos priedas, susijęs su sisteminė investavimo rizika. Atsižvelgiant į tai, kad rizikos priedas paprastai turėtų mažėti vis labiau patenkinant bendrą mažmeninę ir didmeninę paklausą, kiekio nuolaida taip pat turėtų atitinkamai mažėti ir nebegali būti pateisinama, kai mažmeninė ir didmeninė paklausa didele dalimi patenkinta.

NRI turėtų pripažinti kiekio nuolaidą tik tuomet, jei laikomasi šių sąlygų:

- a) viena kiekio nuolaida apskaičiuojama pagal sritį, kurios tinkamą dydį nustato NRI pagal nacionalines aplinkybes ir tinklo struktūrą, ir vienodai taikoma visiems norintiems gauti prieigą subjektams, kurie atitinkamoje srityje pageidauja įsigyti tokį linijų kiekį, kuris suteikia teisę į nuolaidą; ir
- b) kiekio nuolaida atitinka tik investuotojo rizikos sumažėjimą; ir
- c) per tinkamą laikotarpį yra pakankama marža tarp didmeninių ir mažmeninių kainų, kad į rinką galėtų ateiti efektyviai dirbantis konkurentas.

II PRIEDAS

Vienodų sąlygų principo taikymas prieigai prie DĮR operatoriaus inžinerinių statinių infrastruktūros norint diegti NKP tinklus

1. VIENODŲ SĄLYGŲ PRINCIPAS

Prieiga prie DĮR operatoriaus inžinerinių statinių infrastruktūros gali reikšti svarbų indėlį plėtojant NKP tinklus. Norint sukurti vienodas sąlygas naujiems rinkos dalyviams ir DĮR operatoriui, svarbu, kad tokia prieiga būtų suteikiama visiškai vienodomis sąlygomis. NRI turėtų reikalauti, kad DĮR operatorius suteiktų prieigą prie savo inžinerinių statinių infrastruktūros vienodomis sąlygomis vidaus ir trečiųjų šalių norintiems gauti prieigą subjektams. Pirmiausia DĮR operatorius turėtų dalytis visa būtina informacija apie infrastruktūros charakteristikas ir taikyti vienodas prieigos užsakymo ir suteikimo procedūras. Standartiniai pasiūlymai ir paslaugų lygmens susitarimai yra priemonės, kuriomis užtikrinamas tinkamas vienodų sąlygų principo taikymas. Ir atvirkščiai, svarbu, kad DĮR operatorius nesinaudotų jokiais asimetriškais žiniomis apie norinčių gauti prieigą trečiųjų šalių plėtros planus, kad įgytų neteisingą komercinį pranašumą.

2. INFORMACIJA APIE INŽINERINIŲ STATINIŲ INFRASTRUKTŪRĄ IR SKIRSTOMUOSIUS TAŠKUS

DĮR operatorius turėtų suteikti norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims tokio paties lygio informaciją apie savo inžinerinių statinių infrastruktūrą ir skirstomuosius taškus, kokią turi pats. Ši informacija turėtų aprėpti inžinerinių statinių infrastruktūros organizaciją ir įvairių elementų, iš kurių ji sudaryta, technines charakteristikas. Kai turima informacijos, turi būti nurodyta šių elementų, įskaitant kabelių kanalus, stulpus ir kitą fizinį turtą (pvz., techninės priežiūros patalpas), geografinė padėtis ir laisvos vietos kabelių kanaluose kiekis. Taip pat turėtų būti nurodyta skirstomųjų taškų geografinė padėtis ir pateiktas prijungtų pastatų sąrašas.

DĮR operatorius turėtų nurodyti visas su jo inžinerinių statinių infrastruktūros, skirstomųjų taškų ir įvairių sudedamųjų infrastruktūros elementų prieiga ir naudojimu susijusias įsikišimo taisykles ir technines sąlygas. Norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims turėtų būti taikomos tokios pačios taisyklės ir sąlygos kaip ir norintiems gauti prieigą vidaus subjektams.

DĮR operatorius turėtų suteikti tinkamos galimybės susipažinti su informacija užtikrinimo priemones, pvz., lengvai prieinamus katalogus, duomenų bazes arba interneto portalus. Informacija turėtų būti reguliariai atnaujinama, kad būtų atsižvelgta į infrastruktūros raidą bei plėtrą ir įtraukta naujai gauta informacija, ypač DĮR operatoriui ar kitiems norintiems gauti prieigą subjektams vykdant šviesolaidžio diegimo projektus.

3. PRIEIGOS UŽSAKYMAS IR SUTEIKIMAS

DĮR operatorius turėtų įdiegti procedūras ir priemones, būtinas veiksmingai jo inžinerinių statinių infrastruktūros, skirstomųjų taškų ir įvairių sudedamųjų infrastruktūros elementų prieigai ir naudojimui užtikrinti. Pirmiausia DĮR operatorius turėtų suteikti norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims užsakymų tarp galutinių vartotojų, tiekimo ir trikčių šalinimo sistemas, lygiavertes norintiems gauti prieigą vidaus subjektams. Tai turėtų aprėpti priemones, skirtas naudojamiems kabelių kanalams atlaisvinti.

Trečiųjų šalių teikiami informacijos apie inžinerinių statinių infrastruktūrą, skirstomuosius taškus ir įvairius sudedamuosius infrastruktūros elementus, prieigos ir naudojimo prašymai turėtų būti tvarkomi per tą patį laikotarpį kaip ir tokie patys norinčių gauti prieigą vidaus subjektų prašymai. Taip pat turėtų būti užtikrintas tokio paties lygio prašymų tvarkymo pažangos matomumas, o neigiami atsakymai turėtų būti objektyviai pagrįsti.

DĮR operatoriaus informacinėje sistemoje turėtų būti saugomi prašymų tvarkymo eigos įrašai, kurie turėtų būti prieinami NRI.

4. PASLAUGŲ LYGMENS RODIKLIAI

Siekiant užtikrinti, kad DĮR operatoriaus inžinerinių statinių infrastruktūros prieiga ir naudojimas būtų suteikiami vienodomis sąlygomis, vidaus ir trečiųjų šalių norintiems gauti prieigą subjektams turėtų būti apibrėžti ir apskaičiuojami paslaugų lygmens rodikliai. Šiais rodikliais turėtų būti įvertintas DĮR operatoriaus paslaugumas atliekant veiksmus, būtinus prieigai prie jo inžinerinių statinių infrastruktūros suteikti. Tiksliniai paslaugų lygmenys turėtų būti suderinti su norinčiais gauti prieigą subjektais.

Paslaugų lygmens rodikliams turėtų būti priskiriamas delsimas atsakyti į informacijos apie infrastruktūros elementų, įskaitant kabelių kanalus, stulpus, kitą fizinį turtą (pvz., šulinius) ar skirstomųjų taškų panaudojamumą prašymus; delsimas atsakyti į prašymus dėl galimybės naudotis infrastruktūros elementais; paslaugumo nagrinėjant infrastruktūros elementų prieigos ir naudojimo prašymus matas; paslaugumo šalinant triktis matas.

Paslaugų lygmens rodikliai turėtų būti skaičiuojami nustatytais reguliariais intervalais ir pateikiami norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims. NRI turėtų kontroliuoti, kad norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims teikiamų paslaugų lygmuo būtų lygiavertis DĮR operatoriaus viduje teikiamoms paslaugoms. DĮR operatorius turėtų išsipareigoti tinkamai kompensuoti nesugebėjimą teikti su norinčiomis gauti prieigą trečiosioms šalimis sutarto lygmens paslaugas.

5. STANDARTINIS PASIŪLYMAS

Įvairūs punktai, būtini prieigai prie DĮR operatoriaus inžinerinių statinių infrastruktūros vienodomis sąlygomis suteikti, turėtų būti skelbiami standartiniame pasiūlyme, jei norintis gauti prieigą subjektas pateikė tokio pasiūlymo prašymą. Jame turėtų būti nurodytos bent atitinkamos procedūros ir priemonės informacijai apie inžinerinių statinių turtą gauti; aprašytos skirtingų inžinerinių statinių infrastruktūrą sudarančių elementų prieigos ir naudojimo sąlygos; aprašomos prieigos užsakymo, suteikimo ir trikčių šalinimo procedūros bei priemonės ir nustatomi tiksliniai paslaugų lygmenys bei nuobaudos už jų nesilaikymą. Vidinė prieiga turėtų būti suteikiama tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios nurodytos standartiniame pasiūlyme norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims.

6. NRI VYKDOMAS STEBĖJIMAS

NRI turėtų užtikrinti, kad būtų veiksmingai taikomas vienodų sąlygų principas. Šiuo tikslu jos turėtų pasirūpinti, kad, gavus prašymą, prieigos prie inžinerinių statinių infrastruktūros standartinis pasiūlymas norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims būtų pateiktas laiku. Be to, be paslaugų lygmens ataskaitų, NRI turėtų užtikrinti, kad DĮR operatoriai registruotų visus elementus, būtinus vienodų prieigos sąlygų reikalavimo laikymuisi stebėti. Ši informacija turėtų sudaryti galimybę NRI reguliariai tikrinti, ar DĮR operatorius norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims suteikia reikiamo lygio informaciją ir ar tinkamai taikomos prieigos užsakymo ir suteikimo procedūros.

Be to, NRI turėtų užtikrinti, kad būtų greito reagavimo *ex post* procedūra ginčams nagrinėti.

7. INFORMACIJOS ASIMETRIŠKUMAS

Prieigos suteikėjas iš anksto žino apie norinčių gauti prieigą trečiųjų šalių plėtros planus. Siekiant apsaugoti, kad tokia informacija nebūtų panaudota netinkamam konkurenciniam pranašumui įgyti, už inžinerinių statinių infrastruktūros eksploatavimą atsakingas DĮR operatorius neturėtų dalytis tokia informacija su savo mažmeninės rinkos padaliniais.

NRI turėtų bent jau užtikrinti, kad DĮR operatoriaus mažmeninės veiklos padalinio veikla užsiimantys asmenys negalėtų dalyvauti atsakingojo DĮR operatoriaus įmonės struktūrose, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už prieigos prie inžinerinių statinių infrastruktūros valdymą.
